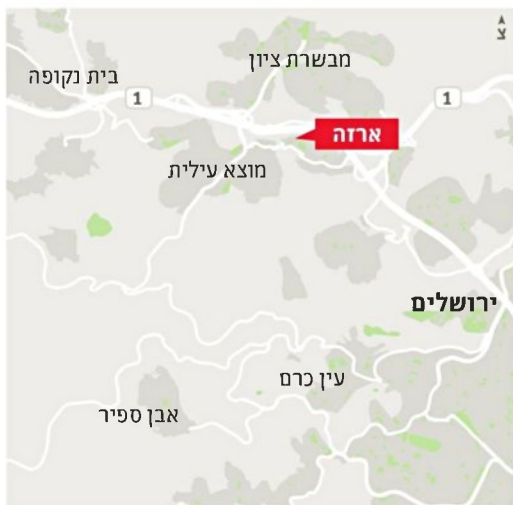

26.48x34.84	1	12	עמוד	גלריה - הארץ	25/01/2024	89030698-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

נסלול לסופ"ש. משה גלעד

25.1.2024
חמישי

בית ההבראה ההיסטורי של ארזה וגדם העץ שנטע הרצל במו ידיו. למעלה: נוף הרי ירושלים הנשקף מהאזור צילומים: אוליבייה פיטוסי

הרצל דילג כאן בין שלוליות

הנוף של הרי ירושלים נשקף, ושקט מוחלט שורר סביב. יותר ממאה שנה אחרי שחווה המדינה ביקר במקום, ארזה שבמוצא הוא עדיין מקום יפה להפליא

הנשיאים מצטיינת בעיקר בשורה ארוכה של שלטי הסבר כחולים, שניצבים לאורכה ובולטים יותר מן העצים. החלק האופטימי ביותר בטויל הגיע כאשר המשכתי במורד המדרגות עד לגדר החיצונית של המתחם. נוף נהדר של הרי ירושלים נשקף משם. כמה ספסלי עץ מאפשרים להתבונן בו בנוחות. שקט מוחלט שרר סביב והמחשבות נדדו בין פיתוליה של התנועה הציונית מאז שהרצל בן ה-38 דילג כאן בין השלוליות. ארזה במוצא הוא עדיין מקום יפה להפליא, גם אם מעט עצוב. הגעה: ויזו ארזה מוצא עילית. אפשר להנות סביב בית הדיור המוגן "נווה מוצא" או מול המתחם הסמוך של ארזה ולהיכנס ברגל. הכניסה חופשית.

100 שנים כבית ההבראה הראשון בישראל ופעל עד 1991. כל גדולי היישוב נמנו בין אורחיו. האדריכל היה יוסף ברלין והמבנה, שדומה קצת לבית הלבן בושינגטון, נבנה בסגנון ניאוקלאסי. המתחם נטוש כ-20 שנה. לפני כעשור החלו בשימור המבנה ההיסטורי ובנו סביבו שכונה יקרה ובה 220 יחידות דיור, ששינו לחלוטין את אופיו של המקום. כיום זו שכונה סגורה. הכניסה ברגל אמנם פתוחה לכולם אבל התחושה היא של מתחם פרטי. השבוע, מלבד שני גננים, לא ראיתי שם נפש חיה. מבנה בית ההבראה, ששומר בידי האדריכל הירושלמי גיורא סולה, אמנם נראה מבחוץ יפה ואמור לשמש כמרכז תרבות, אבל הוא נעול. שדרת

כאן בית הבראה. 17 שנים לאחר מכן נגדע העץ שנטע הרצל. סועאד, בתו של חאגי אמין אל-חוסייני, סיפרה בזיכרונותיה שאביה, שגר בקולונייה הסמוכה, גדע את העץ המפורסם כמחאה על פעילות התנועה הציונית. הגדם המסכן הועבר לירושלים, שם התברר שהרצל נטע בכלל ברוש ולא ארו. שרידיו הושמו באקווריום זכוכית, אותו ראיתי השבוע במוצא. המראה מעט מצמרר. האקווריום ניצב ב"שדרת הנשיאים", שבה נטעו נשיאי העבר עצים. כמה מהם עדיין חיים. העצים. לא הנשיאים. בית ההבראה ארזה הוא אחד המבנים ההיסטוריים הידועים בארץ. הוא הוקם לפני

בחלומי, הארו שנטע תאודור הרצל הוא עץ חי, גבה קומה וירוק. לצדו ניצב ספסל נוח ונשקף ממנו נוף רחב. בעולם טוב יותר ביקור בעץ החי של הרצל הוא המלצה סבירה לטיול ט"ו בשבט. המציאות הישראלית שונה, פחות מלבבת אבל תמיד מעניינת. ב-2 בנובמבר 1898, לאחר שפגש את הקיסר וילהלם השני, הגיע הרצל למושב מוצא בפאתי ירושלים. ביומנו כתב כך: "הדרך מירושלים למוצא ציורית מאד ומוכירה קצת את הפירנאים. במוצא, על צלע הגבעה, נטעתי שתיל ארו, וולפסון נטע שתיל דקל – וברווה (חקלאי מקומי) סייע לנו". הסיפור אומר גם שבמעמד הנטיעה אמר הרצל למלווי שהנוף במקום נהדר, האוויר צלול ולכן כדאי להקים